

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

K otázce neslučitelnosti funkce rozhodce s jinými funkcemi

Na osobu rozhodce v českém právním prostředí jsou kladeny zákonné podmínky, které je nutné splnit, aby tato funkce mohla být vykonávána. Těmito obecnými zákonnými podmínkami v České republice, výslovně uvedenými v právním předpisu, konkrétně v ustanovení § 4 odst. 1 zákona o rozhodčím řízení jsou pak: (i) občan České republiky, (ii) zletilost, (iii) bezúhonnost, (iv) plná svéprávnost[1], (v) neexistence omezení pro výkon funkce rozhodce vyplývající ze zvláštních předpisů[2]. Zaměřme se nyní na poslední podmínku, a to neexistenci omezení pro výkon funkce rozhodce vyplývající ze zvláštních předpisů.

Jinými slovy se jedná o otázku, zda je funkce rozhodce slučitelná s jinými funkcemi v oblasti práva. Jde o situaci, kdy jiný zvláštní předpis nestanoví omezení pro výkon této funkce. Zvláštní povahu k tomuto zákonu má několik právních předpisů, na prvním místě uvádím zákon č. [335/1991](#) Sb., o soudech a soudcích.

Otázka inkompatibility funkce rozhodce a soudce je v jednotlivých národních úpravách řešena různě. Některé z úprav ji nevylučují. Pojmy soudce a rozhodce bývají často laickou veřejností zaměňovány. Je však důležité si uvědomit základní rozdíl, který přesně vyjadřuje jurisdikční teorie, dle níž je rozhodčí řízení chápáno jako obdoba sporného řízení před státními soudy, přičemž rozhodčí řízení je považováno za jeden z druhů civilního procesu. Patrný rozdíl mezi soudcem a rozhodcem spočívá v tom, že soudce ustavuje a dává mu autoritu přímo stát, kdežto rozhodce je nominován výlučně na základě stran.[3]

Samozřejmě nesmíme opomenout ani odlišení vyplývající přímo ze zákona. Po soudci se požaduje vysokoškolské vzdělání, určitá věková hranice, praxe a také úspěšné složení zkoušky, díky které vykazuje odbornou způsobilost stát se soudcem. Domnívám se, že na rozhodce jsou ze zákona kladeny relativně nízké požadavky, aniž by museli splnit podmínku vysokoškolského právníckého vzdělání, což ovšem nebrání tomu, aby rozhodce toto vzdělání měl.

Speciální povahu má rovněž zákon č. [182/1991](#) Sb., o Ústavním soudu a dále také zákon č. [14/2002](#) Sb., o státním zastupitelství. Z těchto předpisů plyne skutečnost, že soudce nemůže působit zároveň jako rozhodce, konkrétně

- § 80 odst. 5 písm. b) zákona č. [335/1991](#) Sb., o soudech a soudcích: „*Soudce nesmí působit jako rozhodce nebo zprostředkovatel řešení právního sporu.*“[4]
- § 4 odst. 3 [182/1991](#) Sb., o Ústavním soudu: „*Výkon funkce soudce je neslučitelný s jinou placenou funkcí nebo jinou výdělečnou činností.*“[5]
- § 24 odst. 2 písm. e) zákona č. [283/1993](#) Sb., o státním zastupitelství: „*Státní zástupce nesmí působit jako rozhodce nebo zprostředkovatel řešení právního sporu.*“[6]

Interpretace uvedených zákonných ustanovení pravděpodobně vychází z předválečné právní úpravy tehdejšího občanského soudního řádu, který stanovil, že soudcovští úředníci, pokud jsou v soudcovské službě, nemohou přijmout jmenování za rozhodce.[7]

Zajímavou skutečnost spatřuji v tom, že platná právní úprava dovoluje, aby osoba rozhodce mohla

vykonávat současně i profesi notáře. V právní praxi se také často setkáváme s názorem, že soudce má možnost vykonávat funkci rozhodce, ale pouze v případě, že tuto aktivitu bude provádět bezplatně, k čemuž se vyjádřila nesouhlasně např. Rozehnalová či Mothejzíková a já se k tomuto nesouhlasnému stanovisku taktéž přikláním. Další poměrně zajímavou úvahou je otázka, zda by funkci rozhodce mohl vykonávat i bývalý soudce obecného soudu. V tomto případě záleží v první řadě na ochotě soudce prostudovat všechny podklady, jež se vztahují ke sporu a na schopnostech rychlého a ekonomického rozhodování.[8] Soudce také může na strany sporu působit kladným a důvěryhodným dojmem díky jeho dřívějšímu zařazení.[9]

Přestože požadavky na výkon funkce rozhodce nejsou nijak četné, mám za to, že pro výkon této funkce je důležité posoudit zejména všechny odborné i technické dispozice jakožto morální vlastnosti osoby. Dále jsem toho názoru, že rozhodce nemusí dosáhnout právnického vzdělání, pokud se nejedná o závažnější obchodní spor nebo se nerozhoduje v rámci spotřebitelského sporu, kde je vyžadována opravdu výtečná orientace v dané problematice.

Mgr. Kamila Peterková

[1] Rekodifikace soukromého práva účinná od 1. 1. 2014 nahradila pojmem svéprávnost dosavadní pojem způsobilost k právním úkonům.

[2] Jednou ze zákonných podmínek pro výkon funkce rozhodce je to, že výkon funkce rozhodce konkrétní fyzické osobě nezakazuje zvláštní právní předpis. Takový zákonný zákaz nalezneme např. v § 80 odst. 5 zákona č. [6/2002](#) Sb., o soudech a soudcích, ve znění pozdějších předpisů. Zde je výslovně stanoveno, že soudce nesmí působit jako rozhodce nebo zprostředkovatel právního sporu. Neslučitelností funkcí se autorka bude dále zabývat v podkapitole 2.3.3. Další zákonné omezení může vyplývat ze zákona č. [182/1993](#) Sb., o Ústavním soudu.

[3] OLÍK, Miloš. Srovnání pravomoci rozhodce podle českého a francouzského práva. [ustavaprava.cz](#) [online]. 2009. [cit. 3. 2. 2014].

[4] § 80 odst. 5 písm. b) zákona č. [335/1991](#) Sb., o soudech, soudcích, přísedících a státní správě soudů a o změně některých dalších zákonů (zákon o soudech a soudcích). In: ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 15. 2. 2014].

[5] § 4 odst. 3 zákona č. [182/1991](#) Sb., o Ústavním soudu, ve znění pozdějších předpisů. In: ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 15. 2. 2014].

[6] § 24 odst. 2 písm. e) zákona č. [283/1993](#) Sb., o státním zastupitelství, ve znění pozdějších předpisů. In: ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 15. 2. 2014].

[7] Pro srovnání uvádím rakouskou právní úpravu, kde ustanovení § 578 Zivilprozessordnung stanoví, že: „Soud jedná v záležitostech upravených tímto oddílem pouze tehdy, pokud tak stanoví tento oddíl.“ Vylučuje tak, aby státní soudci, kteří vykonávají aktivně svou funkci, byli jmenováni rozhodci. K tomuto se vyjádřil také OGH v rozhodnutí ze dne 14. 9. 1990, sp. zn. 3 Ob 617/89z, kde uvedl, že: „Správní (a soudní) činitelé nemohou vykonávat funkci rozhodce. Také soudní úředníci nemohou akceptovat jmenování rozhodci, a to přesně po dobu jejich funkčního období. V daném případě se jedná o soud obecný a jeho pravomoc, aby v rámci kontrolní či pomocné funkce zasahoval do rozhodčího řízení. Toto omezení se vztahuje pouze na soudce obecných soudů, a to v technickém slova smyslu. Justiční čekatelé, laikové v porotách nespádají do oblasti působnosti tohoto ustanovení.“

[8] POPOV, Simon. Osoba rozhodce. *Bulletin Advokacie*. 2006, č. 6, s. 16 - 18.

[9] MOXLEY, Charles J. Jr. Select the Ideal Arbitrator. In: *Dispute resolution journal* [online]. 2005. [cit. 14. 2. 2014].

Další články:

- [Byznys a paragrafy, díl 32.: Konkurenční doložka](#)
- [Skryté ujednání v realitní smlouvě - zbytečná hra na schovávanou](#)
- [Odpovědnost člena voleného orgánu dle § 159 OZ a vymezení škody způsobené právnické osobě](#)
- [Vnosy do společného jmění manželů a jejich valorizace v aktuální judikatuře Nejvyššího soudu a Ústavního soudu](#)
- [Právo na přístup ke kamerovým záznamům: střet GDPR, informačního zákona a praxe veřejných institucí](#)
- [Postoupení pohledávky na výživné jako novinka právní úpravy účinné od 1. 1. 2026](#)
- [Jak zahájit provoz mezinárodní letecké linky do České republiky \(EU\): právní požadavky pro aerolinky ze třetích zemí](#)
- [Mimořádné vydržení a vývoj judikatury Nejvyššího soudu](#)
- [Preventivně-sankční funkce náhrady nemajetkové újmy za porušení osobnostních práv pohledem Ústavního soudu](#)
- [Odštěpný závod zahraniční společnosti optikou NIS2: Jak správně určit velikost podniku?](#)
- [Zápis ochranné známky bez komplikací. Klíčem k úspěchu je kvalitní předběžná rešerše](#)